

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 253/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Karadžičova 6857/17, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Jaroslavom Čollákom, Floriánska 19, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co 345/2015-133 z 27. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Karadžičova 6857/17, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“ alebo „žalobca“), ktorou

namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 345/2015-133 z 27. januára 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľka v súvislosti s doterajším priebehom konania pred všeobecnými súdmi uvádza:

«Sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu účastníkom občianskeho súdneho konania o zaplatenie sumy 24 000 EUR, ktorej zaplatenia sa domáhal od žalovaného – spoločnosti [REDAKOVANÉ].

(i) Sťažovateľ ako poisťovateľ uzavrel v máji 2008 poisťnú zmluvu so spoločenstvom vlastníkov bytov [REDAKOVANÉ] (ďalej len „SVB“), predmetom ktorej bolo poistenie bytového domu,

(ii) U sťažovateľa poistené SVB uzavrelo v júni 2008 so žalovaným zmluvu o dielo, predmetom ktorej bolo zhotovenie diela – Solárne kolektory pre predprípravu TÚV a solárny systém Apricus AP-30. Vzhľadom na právne postavenie zmluvných strán ako aj voľbu práva – zmluva o dielo bola uzavretá v právnom režime Obchodného zákonníka (§ 262 ods. 1 a § 536 a nasl. Obchodného zákonníka),

(iii) V noci z 23. júla 2009 na 24. júla 2009 sa v Bratislave vyskytli búrkové javy sprevádzané bleskami, dažďom a silným vetrom, v dôsledku čoho boli nainštalované slnečné kolektory na streche poisteného bytového domu poškodené,

(iv) Z dokazovania vyplynulo, že príčinami škodovej udalosti bola nedostatočná stabilizácia nosnej konštrukcie v miestach jej uloženia na plochú strechu, použité betónové kvádre boli na tento účel ľahké, počas víchrice došlo k ich nadvihnutiu a posunu, čo spôsobilo deformáciu a premiestnenie kolektorových polí. Okrem uvedeného v znaleckom posudku bolo ako ďalšia príčina škodovej udalosti konštatované nedostatočné ukotvenie ocelevej konštrukcie k betónovým kvádom,

(v) Následkom škody vyplatil sťažovateľ ako poisťovateľ poškodenému SVB poisťné plnenie v sume 24 000 EUR,

(vi) *Keďže právo na náhradu škody, ktoré malo poškodené SVB proti žalovanému ako zhotoviteľovi diela prešlo ex lege na sťažovateľa (§ 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka), sťažovateľ si toto právo uplatnil proti žalovanému žalobou na súde podanou 23. júla 2013.*

Okresný súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 12 C 179/2014 z 24. novembra 2014... žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu námietky premlčania vznesenej žalovaným. Na odôvodnenie konštatoval, že vo veci bolo potrebné aplikovať ustanovenia o premlčaní tak, ako ich upravuje Občiansky zákonník, keďže medzi sťažovateľom (poisťovateľom) a žalovaným (škodcom) nie je žiadny obchodnoprávny vzťah, a povinnosť škodcu voči poisťovateľovi nemá pôvod v podnikateľskej činnosti škodcu. Vychádzajúc z ustanovení § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka okresný súd uzavrel, že objektívna aj subjektívna premlčacia lehota uplynuli pred podaním žaloby sťažovateľa na súd, a preto žalobu zamietol.

Na odvolanie sťažovateľa o veci rozhodoval krajský súd, ktorý rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ vo vzťahu k meritu veci počas celého konania pred všeobecnými súdmi argumentoval tým, že zmluva o dielo medzi SVB a žalovaným, z ktorej porušenia vznikol nárok SVB na náhradu škody proti žalovanému mala obchodnoprávny charakter, a preto sa na premlčanie práva na náhradu škody, ktoré ex lege prešlo na sťažovateľa mali správne aplikovať ustanovenia o premlčaní tak, ako ich upravuje Obchodný zákonník (§ 397 a nasl.).»

V súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy a dohovoru rozsudkom krajského súdu sťažovateľka uvádza:

„Podľa názoru sťažovateľa, krajský súd sa pri aplikácii § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka... dopustil svojvôle keď predmetné zákonné ustanovenia aplikoval v takom právnom vzťahu, v ktorom boli neaplikovateľné, a tým zásadne poprel ich účel a význam a navyiac nedal sťažovateľovi ani jasnú a presvedčivú odpoveď na jeho odvolaciu argumentáciu.

Keďže svojvôľa krajského súdu a zásah do označených procesných práv mali priamy dopad aj na majetkové pomery sťažovateľa, tento touto sťažnosťou namieta aj zásah do jeho práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.“

Sťažovateľka konkrétne tvrdí, že ak „premlčacia doba začala plynúť... proti žalovanému podľa Obchodného zákonníka tak zákonná cesia tohto práva na náhradu škody na sťažovateľa nemôže zmeniť plynutie premlčacej doby ani jej právny režim (z ObZ na OZ), tejto argumentácii sťažovateľa nevenoval [krajský súd, pozn.] žiadnu pozornosť a nekriticky prevzal svojvoľné právne závery okresného súdu, čím neposkytol sťažovateľovi žiadnu, nie to ešte preskúmateľnú odpoveď na ním nastolenú odvolaciu argumentáciu...“.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti *Wüstenrot poistovňa, a. s.* na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co 345/2015 z 27. januára 2016 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co 345/2015 z 27. januára 2016 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 363,79 EUR na účet JUDr. Jaroslava Čolláka, advokáta, do troch dní od právoplatnosti nález.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Z týchto hľadísk preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

V zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru má účastník súdneho konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, v ktorom sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiada so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami a dôkazmi, ktoré sú na rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, a teda na také rozhodnutie, ktoré nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07),

t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je tvrdenie sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu v zmysle absencie primeranej argumentačnej reakcie na ňou uvádzanú podstatnú odvolaciu námietku súvisiacu s nesprávnym právnym posúdením veci, v rámci čoho sťažovateľka polemizuje s výkladom jednoduchého práva uskutočneným všeobecnými súdmi.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnutý rozsudok krajského súdu za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľka proti nemu uplatňuje.

Krajský súd napadnutý rozsudok v relevantnej časti odôvodnil takto:

„V prejednávanej veci súd prvého stupňa správne postupoval, keď posúdil vzťah medzi účastníkmi konania, ktorý je vzťahom poisťiteľa a škodcu zodpovedajúceho poistenému za škodu tak, že tento vzťah nie je vzťahom obchodnoprávnym, bez ohľadu na skutočnosť, že škodca je právnická osoba založená za účelom podnikania. Následne potom, vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovaným aj správne aplikoval aj ust. § 100 a 106 Občianskeho zákonníka... Ku škodovej udalosti došlo v noci z 23. 07. 2009 na 24. 07. 2009, teda trojročná objektívna premlčacia lehota uplynula dňom 23. 07. 2012. Preto žalobný návrh, ktorý bol súdu doručený dňa 23. 07. 2013 a teda bol podaný

po uplynutí subjektívnej aj objektívnej premlčacej lehoty, s poukazom na vznesenú námietku premlčania správne zamietol, ako premlčaný.“

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia rozsudku krajského súdu vo väzbe na obsah sťažostnej argumentácie sťažovateľky nezistil, aby napadnuté rozhodnutie krajského súdu riešilo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany arbitrárne a že by tak zasahovalo do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že argumentácia sťažovateľky je len opakovaním jej predchádzajúcej odvolacej argumentácie, v rámci ktorej polemizovala s právnym posúdením veci vyjadreným v odôvodnení rozsudku krajského súdu, a je výlučne výrazom jej odlišného právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd s poukazom na už uvedené nie je ani oprávnený ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Sťažovateľkou uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia krajského súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

V tejto súvislosti je potrebné aj s poukazom na závery vyplývajúce z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uviesť, že princíp právnej istoty, ktorý bol nastolený právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu, môže ustúpiť iba výnimočne, a to pre účely zaistenia korekcie závažných justičných omylov (pozri napr. rozsudok ESLP Ryabikh proti Rusku z 24. 7. 2003, sťažnosť č. 52854/99) a napravenia väd zásadného významu pre súdny systém, a nielen z dôvodu dosiahnutia právnej čistoty rozhodnutia všeobecného súdu (pozri napr. rozsudok ESLP Sutyazhnik proti Rusku z 23. 7. 2009, sťažnosť č. 8269/02).

V súvislosti s namietaným porušením hmotného práva sťažovateľky (čl. 20 ods. 1 ústavy) ústavný súd konštatuje, že krajský súd, rešpektujúc ustavnoprocené princípy garantujúce základné právo účastníkov konania na súdnu ochranu, podľa názoru ústavného

súdu v konaní o ochranu tohto práva a v spojení s ním posúdili aj namietané porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd dospel k záveru, že aj z hľadiska posúdenia tohto práva nebol napadnutý rozsudok krajského súdu ani svojvoľný a ani arbitrárny a jeho rozhodnutie je aj z pohľadu poskytnutej ochrany tohto práva ústavne udržateľné.

Z uvedených dôvodov sa sťažovateľke v okolnostiach danej veci pre zjavnú absenciu ústavnoprávne relevantnej argumentácie nepodarilo preukázať namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru, reálnosť ktorých by mohol ústavný súd posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z už uvedených dôvodov bolo preto potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2018